

Vraag nr. 148
van 6 juli 2001
van mevrouw MARIJKE DILLEN

Scholen – Hygiëne

In april 2000 bleek uit een onderzoek uitgevoerd door het onderwijstijdschrift Klasse dat de hygiëne op school vaak ernstig te wensen overlaat. Per honderd leerlingen zijn er gemiddeld 6,8 toiletten en 3,7 wastafels. Bovendien waren er problemen inzake de aanwezigheid van zeep en handdoeken.

Vorig jaar stelde ik daarover ook een vraag. De resultaten van het onderzoek waren van die aard dat het probleem een prioritaire behandeling verdient.

1. Welke inspanningen werden er geleverd gedurende het schooljaar 2000-2001 om de situatie op het vlak van de hygiëne in de scholen aanzienlijk te verbeteren ?

Wat waren de prioriteiten op dit vlak gedurende het voorbije schooljaar ?

Hoeveel middelen zijn hiervoor vrijgemaakt op jaarbasis ?

2. Uit navraag blijkt dat in vele scholen deze problematiek nog steeds niet op een behoorlijke wijze definitief is opgelost.

Welke maatregelen zijn er genomen om de situatie tegen volgend schooljaar te verbeteren ?

Werden hiervoor bij prioriteit bijkomende financiële middelen vrijgemaakt ? Zo ja, hoeveel en op welke wijze zullen ze worden besteed ?

3. Is er, gezien de ernst van de problematiek, gedurende dit schooljaar een onderzoek gedaan door het ministerie om een overzicht te krijgen van de concrete situaties in de verschillende scholen ?

Zo ja, wat zijn de resultaten en de voorgestelde oplossingen ? Zo neen, wordt er gewerkt aan dergelijk onderzoek ?

Antwoord

1. Inrichtende machten en scholen moeten voorzien in een voldoende aantal toiletten en staan in voor het onderhoud van deze sanitaire installaties. Zij dienen te voldoen aan wettelijke nor-

men, zoals vermeld in het ARAB, artikel 92, 93, 94 en 96.

Concreet betekent dit voor de scholen, volgens ARAB, artikel 96 :

- voor jongens : minimaal 1 urinoir per 15 leerlingen en 1 wc per 25 leerlingen ; urinoirs mogen vervangen worden door wc's ;
- voor meisjes : minimaal 1 wc per 15 leerlingen.

(ARAB : Algemeen Reglement voor de Arbeids - bescherming – red.)

Scholen zijn dus in de eerste plaats verantwoordelijk ; zij krijgen werkingssubsidies om aan hun verplichtingen te voldoen.

De controle maakt telkens het voorwerp uit van elke schooldoorlichting. Bij elke ingebruikname van lokalen is er controle (voorwaarde tot erkenning).

2. De Inspectie Onderwijs doet, tijdens deze doorlichting, een controle op de veiligheid en het welzijn in de school. Daarvoor steunt zij op het besluit van de Vlaamse regering betreffende de wijze waarop sommige bevoegdheden van de Onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap worden uitgevoerd (Belgisch Staatsblad 01.04.1999) :

"Art. 7, § 1. Het schrijven waarin de doorlichting wordt aangekondigd, vermeldt uitdrukkelijk de informatie die :

- aan de inspectie moet worden gestuurd vóór het begin van de doorlichting ;
- in de school of in het centrum moet worden ter beschikking gesteld.

Art. 7, § 4. De inspectie zal een marginale controle uitoefenen op de voorwaarden inzake hygiëne, veiligheid en woonbaarheid. Tevens zal zij onderzoeken of de materieel bevoegde overheden geen tekortkomingen hebben vastgesteld en of alle wettelijke vereiste veiligheidsattesten zijn afgeleverd."

Sedert januari 2001 hanteert de Inspectie voor haar controle inzake hygiëne, veiligheid en woonbaarheid een index met vier indicatoren :

I. Organisatie van het welzijnsbeleid

II. Arbeids- en leermiddelen

III. Leer- en werkomgeving

IV. Hygiëne en de gezondheid.

Elke indicator is uitgesplitst in een aantal variabelen. Voor elke variabele zijn er vier niveaus, van 0 tot 4, waarbij slechts naar een volgend, hoger niveau wordt overgegaan indien alle criteria van het vorige, lagere niveau zijn vervuld. Deze gesloten werkwijze waarborgt een gelijke, objectieve behandeling van alle scholen.

Het gemiddelde van alle variabelen van een indicator geeft het uiteindelijke niveau dat de school bereikt voor deze indicator. Voor elke indicator waarvoor de school lager dan niveau 2 scoort, volgt een advies 2, een gunstig advies dat beperkt is in de tijd. De school is dan verplicht om tegen een bepaalde termijn de tekorten weg te werken. Gebeurt dit niet, dan riskeert de

school dat het advies 2 wordt omgezet in een advies 3, ongunstig.

Behaalt de school minstens niveau 2, maar scoort ze minder dan 2 voor één of meer variabelen, dan geeft dit geen aanleiding tot een advies 2, maar krijgt de school de aanbeveling om de vastgestelde tekorten weg te werken.

De sanitaire installaties zijn een variabele onder de indicator IV. Hygiëne en gezondheid, die drie variabelen telt :

- de sanitaire installaties ;
- de voedingsmiddelenhygiëne,
- EHBO met inbegrip van CPR-technieken.

(EHBO : eerste hulp bij ongevallen ; CPR : cardiopalmonaire resuscitatie – red.)

De niveaus binnen de variabele "sanitaire installaties" zijn als volgt gedefinieerd :

Hygiëne en gezondheid

IV.1 Sanitaire installaties

Informatiebronnen

0 : er zijn wettelijk onvoldoende sanitaire installaties en toebehoren voor beide geslachten (toiletten, wasgelegenheid, ...) ter beschikking

Aantal wettelijke sanitaire voorzieningen volgens ARAB, art. 96, voor : jongens : minimaal 1 urinoir per 15 leerlingen en 1 wc per 25 leerlingen ;
meisjes : minimaal 1 wc per 15 leerlingen

1 : er zijn onvoldoende sanitaire installaties en toebehoren voor beide geslachten (toiletten, wasgelegenheid, ...) functioneel ter beschikking ; de sanitaire installaties worden onvoldoende onderhouden

"Niet functioneel" betekent dat de leerlingen terecht klagen over de sanitaire installaties, zelfs als voldaan is aan de wettelijke norm ; de school dient dit te verhelpen (bv. speeltijd verlengen, aantal voorzieningen verhogen)
Het onderhoud heeft betrekking op de ruimte én op het toebehoren : aantoonbaarheid → het aantal poetsbeurten (éénmaal per dag), de aanwezigheid van toiletpapier, gesloten recipiënt i.v.m. intieme hygiëne, reinigingsproduct

2 : het aantal sanitaire installaties voldoet en het onderhoud is aanvaardbaar op enkele opmerkingen na

en zuivere handschoenen, het inzetten van toezicht tijdens pauzes, ...

3 : de sanitaire installaties en toebehoren en het onderhoud voldoen

4 : hygiëne en gezondheid komen op een geïntegreerde manier aan bod in het leef- en leerdomein van de leerlingen

Alle schoolparticipanten (ook schoolarts) stimuleren de hygiëne en gezondheid op school (zie actieplannen)

3. De controles door de Inspectie in de secundaire scholen hebben volgende resultaten opgeleverd :

Aantal scholen	Voldoen niet voor sanitaire installaties	Advies 2 (beperkt gunstig)
63	16 of 25,4%	6 of 9,5%

De controles door de Inspectie Secundair Onderwijs hebben ook een effect op nog niet doorgelichte scholen. De interesse voor veiligheid en welzijn is sterk gegroeid en men werkt aan een beleid op schoolniveau, in een aantal gevallen ook reeds met ondersteuning van de scholengemeenschap, veelal in de vorm van een overkoepelende preventieadviseur.

Wat de sanitaire installaties betreft, is er een toename vast te stellen van het aantal bouwdoSSIERS bij de Dienst voor Infrastructuurwerken van het Gesubsidieerd Onderwijs (DIGO).

De toegankelijkheid, het aantal of de toestand van de sanitaire installaties, het roken in de toiletten en de aan- of afwezigheid van zeep en handdoeken, komen geregeld terug wanneer leerlingen gevraagd wordt naar factoren die hun welbevinden positief of negatief beïnvloeden. Sommige scholen klagen over een gebrek aan respect voor de sanitaire installaties: vandalisme, roken, gebrek aan zorg. Daardoor zijn sommige scholen geneigd de voorzieningen terug te schroeven (geen zeep, geen handdoeken), of slechts toegankelijk te stellen tijdens pauzes. Er is ook een contextgegeven waaraan weinig kan worden gedaan : in scholen gebruikt men de sanitaire installaties intens tijdens piekmomenten (pauzes) en bijna niet tijdens de lessen.

De Inspectie Secundair Onderwijs zal haar controles tijdens doorlichtingen voortzetten. Voor het schooljaar 2001-2002 werd de inspectie-index "Veiligheid en welzijn" verfijnd op basis van de opgedane ervaring.

De scholen die doorgelicht werden tijdens het vorige schooljaar, zullen worden opgevolgd. Scholen met een advies 2 (gunstig beperkt in de tijd) krijgen bijzondere aandacht.

Sedert de veralgemening van het gemengd onderwijs krijgen bouwdoSSIERS voor sanitaire installaties een voorkeursbehandeling bij DIGO. Indien het mogelijk is om, binnen een bouwdoSSIER, het deel dat over de sanitaire installaties

gaat apart te behandelen, kan de termijn serieus ingekort worden.

Een aanbeveling die door de commissie van deskundigen binnen DIGO gedaan werd inzake strengere kwantitatieve en kwalitatieve normen voor sanitair is wettelijk niet afdwingbaar omdat, voor het ogenblik, de enige rechtsgrond de reeds vermelde normen van het ARAB zijn.